

Aan: de gemeenteraad

Ons kenmerk
1003425/1018899
Bezoekadres
Capucijnerplein1
6021 CA Budel

Postadres
Postbus 2090
6020AB Budel
www.cranendonck.nl

Contactpersoon
M. Tollenaar
T (040) 208 34 44

Datum: 21 mei 2019
Betreft: Rapport

Beste dames/heren,

Sinds eind 2016 voeren de drie gemeenteraden van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard een gesprek over het toekomstperspectief van de samenwerking tussen de drie gemeenten; ook wel de 'stip op de horizon' genoemd. Hiervoor worden een drietal sporen doorlopen: 1) evaluatie van de GRSA2 (opgeleverd op 1 december 2018), 2) bestuurlijke ronde over de stip op de horizon, 3) inzicht naar de maatschappelijke opgaven en schalen van samenwerking per gemeente.

Ten aanzien van spoor drie heeft bureau Berenschot de afgelopen maanden onderzoek gedaan naar de maatschappelijke opgaven en de daaruit voortvloeiende samenwerkingsverbanden van de drie gemeenten. Het onderzoek is onderdeel van het proces om te komen tot een stip op de horizon van de samenwerking tussen de A2-gemeenten.

Op 21 mei jl. hebben de drie colleges van de gemeente Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard het rapport 'Met stip op één: de maatschappelijke opgaven' door bureau Berenschot vastgesteld en besloten het rapport beschikbaar te stellen aan de drie gemeenteraden.

Uit het rapport blijkt dat de maatschappelijke opgaven van de drie gemeenten vergelijkbaar zijn en meer samenwerking onvermijdelijk is. Daarnaast doet het rapport aanbevelingen over de toekomst van de samenwerking tussen de drie gemeenten.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek gaat uit van de maatschappelijke opgaven en neemt van daaruit de bestuurskracht van de individuele gemeenten én de samenwerking onder de loep.

De hoofdvraag van het onderzoek is:

Welke maatschappelijke opgaven hebben de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard en welke samenwerking vloeit daaruit voort om de noodzakelijke bestuurskracht voor deze opgaven te realiseren?

Bij het onderzoek is nadrukkelijk uitgegaan van de individuele gemeenten. Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck zijn eerst afzonderlijk onderzocht. Daarna is ingezoomd op de overeenkomsten en verschillen, voordat een analyse op het niveau van de drie gemeenten samen is gemaakt. Het onderzoek is gebaseerd op een bronnenanalyse en interviews met de colleges, gemeenteraden en ambtelijke organisaties van de drie gemeenten.

Conclusies en aanbevelingen

In het rapport worden een vijftal conclusies getrokken:

1. De maatschappelijke opgaven [van de A2-gemeenten] zijn vergelijkbaar;
2. Gezien de kansen en bedreigingen is meer samenwerking [tussen de A2-gemeenten] onvermijdelijk;
3. Meer samenwerking tussen de A2-gemeenten vergt een bewuste en consequente keuze;
4. Naast schaalvergroting is tegelijkertijd schaalverkleining nodig;
5. De 'stip' kan variëren van programmatische samenwerking als begin tot een bestuurlijke aanbeveling als eindbeeld.

Op basis van de conclusies uit het onderzoek komt Berenschot met de volgende concrete aanbevelingen:

- *Kies voor elkaar*

In de eerste plaats: spreek expliciet uit dat Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard voor elkaar kiezen. Er zijn verschillen, dat mag ook, maar de overeenkomsten zijn zeker op strategisch niveau groter. De kansen die samenwerking biedt zijn groot; zowel in termen van ambities als het tegengaan van huidige problemen en bedreigingen. Richt (alle) samenwerking op elkaar. De kern wordt gevormd door deze drie gemeenten. Aanvullen met andere gemeenten mag, maar wacht daar niet op. Zeg waar mogelijk samenwerkingen buiten deze kern op. Investeer daarmee maximaal in de voordelen van samenwerking.

- *Begin met programmatisch samenwerken*

Onderzoek de mogelijkheden van programmatisch samenwerken. Bepaal daarbij een (zo groot of breed mogelijk) aantal programma's waarop strategisch wordt samengewerkt. Identificeer doelen en koppel de ambtelijke capaciteit daaraan.

- *Zet een bestuurlijke fusie als stip op de horizon*

Programmatisch werken biedt geen sluitend antwoord op alle kansen en bedreigingen, zeker niet op termijn. Een bestuurlijke fusie is de meest logische stip op de horizon. Spreek dat ook af; dit geeft helderheid over de samenwerking en geeft een basis om zo ver mogelijk te gaan in de strategische samenwerking. Zet tegelijkertijd flink in op schaalverkleining en blijf investeren in het inspelen op initiatieven van inwoners zelf.

- *Onderzoek hoe ver die stip op de horizon is verwijderd*

De maatschappelijke opgaven geven genoeg aanknopingspunten om samen te werken en te fuseren. In termen van organisatie blijkt dat de optie van een bestuurlijke fusie daarbij voordelen geeft boven de mogelijkheden van programmatische samenwerking en een ambtelijke fusie. Daarmee komt de legitimiteit nadrukkelijk in beeld als derde, bepalende factor óf de stip inderdaad een bestuurlijke fusie zal zijn tussen de drie gemeenten, en zo ja hoe ver weg die stip dan weg is. In hoeverre staan de gemeenten achter een voortvarende of juist behoedzame route naar die stip op de horizon? Het verdient aanbeveling om te onderzoeken een onderzoek te doen naar de voor- en nadelen van een bestuurlijke fusie, waarin het aspect van legitimiteit een belangrijke plaats krijgt.

Vervolgproces

Reeds bent u uitgenodigd voor een gezamenlijke raadsledenbijeenkomst op 22 mei met de gemeenteraden van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. Tijdens deze bijeenkomst zal bureau Berenschot de resultaten van het onderzoek presenteren en worden de raadsleden in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen. De bijeenkomst staat gepland van 19.30 tot 22:00 en vindt plaats in de raadszaal van de gemeente Heeze-Leende (Jan Deckersstraat 2, Heeze).

De colleges stellen de gemeenteraden voor het rapport te agenderen voor de gemeenteraadsvergadering van september 2019. Daarbij wordt het rapport ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraden en zal ook een vervolgproces worden voorgelegd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN CRANENDONCK,
De secretaris, De burgemeester,

Ir. J.A.G.M. van Aaken

F.A.P. van Kessel